

Oblig 2

Thobias Høivik

Problem med Newton-basisen.

I to av oppgavene skal vi se på Newton-basisen over tre punkter, men viss jeg forstår forklaringen i Seksjon 1.5.2 er ikke t_2 relevant siden det basiselementet med grad lik n er definert som

$$\alpha_n \prod_{i=0}^{n-1} (t - t_i)$$

så en Newton-basisen for $\mathcal{P}_2$ vil ikke ha noen element som trenger t_2 ?

Kan hende jeg misforstår, men i de oppgavene antar jeg at t_2 står i oppgaveteksten ved uhell og ignorerer de.

Problem: Oppgave 2.5.2

Bevis følgende korollar: Alle n -dimensjonelle vektorrom over $\mathbb{K}$ er isomorfe med hverandre.

Bevis. La $\mathbb{K}$ være en kropp, og U, V n -dimensjonelle vektorrom over $\mathbb{K}$.

Vi ønsker å vise at de er isomorfe, og med det at alle n -dimensjonelle vektorrom over $\mathbb{K}$ er isomorfe med hverandre (siden U, V er vilkårlige).

Siden U og V er n -dimensjonelle vektorrom over $\mathbb{K}$ så har vi $U \cong \mathbb{K}^n$ og $\mathbb{K}^n \cong V$ ifølge Teorem 2.5.1 fra boken.

Siden $\cong$ utgjør en ekvivalensrelasjon må det være tilfellet at vi har transitivitet:

$$U \cong \mathbb{K}^n \wedge \mathbb{K}^n \cong V \Rightarrow U \cong V$$

□

Problem: Oppgave 2.5.3

I vektorrommet $\mathcal{P}_2$ lar vi $\mathcal{B} = (p_0, p_1, p_2)$ være den kanoniske basisen og $\mathcal{C} = (q_0, q_1, q_2)$ være Newton-basisen over punktene $t_0 = 0, t_1 = 1, t_2 = 2$. Finn $[p]_{\mathcal{B}}$ og $[p]_{\mathcal{C}}$, der $p(t) = 2 - t + 3t^2$.

Løsning. La $\mathcal{B} = (p_0, p_1, p_2)$ være den kanoniske basisen til $\mathcal{P}_2$, og $\mathcal{C} = (q_0, q_1, q_2)$ være Newton-basisen over punktene $t_0 = 0, t_1 = 1, t_2 = 2$.

Vi ønsker å finne $[p]_{\mathcal{B}}$ og $[p]_{\mathcal{C}}$, der $p(t) = 2 - t + 3t^2$.

Med andre ord, vi skal finne $\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2$ og $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ slik at

$$p(t) = \alpha_0 p_0 + \alpha_1 p_1 + \alpha_2 p_2$$

og

$$p(t) = \beta_0 q_0 + \beta_1 q_1 + \beta_2 q_2$$

Vi begynner med $[p]_{\mathcal{B}}$.

$$\begin{aligned} p(t) &= \alpha_0 p_0 + \alpha_1 p_1 + \alpha_2 p_2 \\ 2 - t + 3t^2 &= \alpha_0 p_0 + \alpha_1 p_1 + \alpha_2 p_2 \end{aligned}$$

Husk at $p_i = t^i$ så

$$\begin{aligned} 2 - t + 3t^2 &= \alpha_0 + \alpha_1 t + \alpha_2 t^2 \\ \alpha_0 &= 2 \\ \alpha_1 &= -1 \\ \alpha_2 &= 3 \\ \Rightarrow [p]_{\mathcal{B}} &= (2, -1, 3) \end{aligned}$$

Deretter tar vi $[p]_{\mathcal{C}}$.

$$\begin{aligned} p(t) &= \beta_0 q_0 + \beta_1 q_1 + \beta_2 q_2 \\ &= \beta_0 \cdot 1 + \beta_1 \cdot t + \beta_2 \cdot t(t-1) \\ &= \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2(t^2 - t) \\ &= \beta_2 t^2 + (\beta_1 - \beta_2)t + \beta_0 \end{aligned}$$

Vi sammenligner med $p(t) = 2 - t + 3t^2$, og får systemet

$$\begin{aligned} \beta_2 &= 3 \\ \beta_1 - \beta_2 &= -1 \\ \beta_0 &= 2 \end{aligned}$$

Dermed

$$\begin{aligned} \beta_2 &= 3 \\ \beta_1 &= 2 \\ \beta_0 &= 2 \end{aligned}$$

som gir

$$[p]_{\mathcal{C}} = (2, 2, 3).$$

□

Problem: Oppgave 2.5.6

La $\mathcal{B}$ og $\mathcal{C}$ være standardbasisene i henholdsvis $\mathbb{K}^n$ og $\mathbb{K}^m$, og la $A \in M_{m \times n}(\mathbb{K})$. La $T : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ være den tilhørende avbildningen $T(x) := Ax$. Vis at

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = A$$

Bevis. La $\mathcal{B} = (e_1, \dots, e_n)$ være standardbasen for $\mathbb{K}^n$, og la $\mathcal{C} = (f_1, \dots, f_m)$ være standardbasen for $\mathbb{K}^m$. La $A \in M_{m \times n}(\mathbb{K})$, og definer en lineær avbildning $T : \mathbb{K}^n \rightarrow \mathbb{K}^m$ ved $T(x) = Ax$.

Vi skal vise at

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = A.$$

Per definisjon består matrisen $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ av kolonnene

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = ([T(e_1)]_{\mathcal{C}} \ [T(e_2)]_{\mathcal{C}} \ \dots \ [T(e_n)]_{\mathcal{C}}).$$

Siden $T(e_j) = Ae_j$, får vi

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = ([Ae_1]_{\mathcal{C}} \ [Ae_2]_{\mathcal{C}} \ \dots \ [Ae_n]_{\mathcal{C}}).$$

Men vektoren Ae_j er nøyaktig den j -te kolonnen i A , og koordinatene til en standardkolonne i standardbasen er seg selv. Dermed blir hver kolonne $[Ae_j]_{\mathcal{C}}$ lik kolonne j i A .

Altså er

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = A.$$

□

Problem: Oppgave 2.5.9

La U og V være endeligdimensjonelle vektorrom av lik dimensjon, og la $T \in \mathcal{L}(U, V)$. La $\mathcal{B}$ og $\mathcal{C}$ være basiser for henholdsvis U og V . Vis at T er en isomorfi hvis og bare hvis den kvadratiske matrisen $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ er inverterbar.

Bevis. La U og V være vektorrom slik at $\dim U = \dim V = n$, $n \in \mathbb{N}$, med basiser $\mathcal{B}$ for U og $\mathcal{C}$ for V . La $T \in \mathcal{L}(U, V)$.

Vi ønsker å vise at T er en isomorfi viss og bare viss $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ er inverterbar. Dette gjøres enklest med bruk av Proposisjon 2.5.8 fra boken.

Fremover.

Anta at T utgjør en isomorfi fra U til V . Da finnes $T^{-1} \in \mathcal{L}(V, U)$ slik at $TT^{-1} = id$. I følge 2.5.8 har vi at

$$[TT^{-1}]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}} = [T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} [T^{-1}]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$$

Betrakt

$$[TT^{-1}]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}} = [id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}}$$

Siden $id : V \rightarrow V$ er identitetsavbildningen, er den j -te kolonnen i matrisen $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ koordinatvektoren til $id(b_j) = b_j$ uttrykt i basis $\mathcal{C}$. Koordinatvektoren til b_j i basis $\mathcal{C}$ har 1 i den j -te posisjonen og 0 ellers.

Derfor er

$$[TT^{-1}]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}} = [id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}} = I,$$

der I er identitetsmatrisen.

Så $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ har en matrise $[T^{-1}]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$ slik at de multipliserer til identitetsmatrisen. Så $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ er inverterbar.

Bakover.

Anta nå at $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ er inverterbar. Da finnes en matrise A^{-1} slik at

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} A^{-1} = I.$$

I følge Proposisjon 2.5.8 finnes det da en lineær avbildning $S \in \mathcal{L}(V, U)$ slik at $[S]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}} = A^{-1}$.

Da har vi

$$[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} [S]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}} = I = [id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{B}},$$

som igjen impliserer at

$$T \circ S = id_V \quad \text{og} \quad S \circ T = id_U.$$

Dermed er T invertibel som lineær avbildning, altså en isomorfi.

Vi konkluderer da at T er en isomorfi hvis og bare hvis $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ er inverterbar. □

Problem 0.1: Oppgave 2.5.10

La $T : \mathcal{P}_3 \rightarrow \mathcal{P}_2$ være gitt ved

$$Tp := \frac{dp}{dt} \quad \forall p \in \mathcal{P}_3,$$

den deriverte til polynomet p .

(a) La $\mathcal{B} = (p_0, p_1, p_2, p_3)$ og $\mathcal{C} = (p_0, p_1, p_2)$ være de kanoniske basisene for henholdsvis $\mathcal{P}_3$ og $\mathcal{P}_2$. Finn basisrepresentasjonen $[T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$.

(b) Generaliser den forrige oppgaven til avbildingen $T : \mathcal{P}_n \rightarrow \mathcal{P}_{n-1}$, definert på samme måte, for en vilkårlig $n \in \mathbb{N}$.

Løsning til (a).

$$\begin{aligned} [T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} &= ([Tp_0]_{\mathcal{C}} \quad [Tp_1]_{\mathcal{C}} \quad [Tp_2]_{\mathcal{C}} \quad [Tp_3]_{\mathcal{C}}) \\ Tp_0 &= \frac{d}{dt} 1 = 0 \\ [0]_{\mathcal{C}} &= (0, 0, 0) \\ Tp_1 &= \frac{d}{dt} t = 1 \\ [1]_{\mathcal{C}} &= (1, 0, 0) \\ Tp_2 &= \frac{d}{dt} t^2 = 2t \\ [2t]_{\mathcal{C}} &= (0, 2, 0) \\ Tp_3 &= \frac{d}{dt} t^3 = 3t^2 \\ [3t^2]_{\mathcal{C}} &= (0, 0, 3) \\ \Rightarrow [T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} &= \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

La oss sjekke at matrisen gjør det vi forventer.

La $p = t^3 + 2t^2 + 4t + 6$. Da er $[p]_{\mathcal{B}} = (6, 4, 2, 1)$.

$$\begin{aligned} [T]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}[p]_{\mathcal{B}} &= \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 6 \\ 4 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} 4 \\ 4 \\ 3 \end{pmatrix} \\ \Rightarrow 4 + 4t + 3t^2 &= \frac{dp}{dt} \end{aligned}$$

□

Løsning til (b). For $T : \mathcal{P}_n \rightarrow \mathcal{P}_{n-1}$ har vi en $n \times n + 1 = \dim \mathcal{P}_{n-1} \times \dim \mathcal{P}_n$ matrise med følgende

struktur

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 3 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 & n \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

altså en matrise med en "offset" diagonal med økende naturlige tal som ender med n i nest nederste rad i kolonnen helt til høyre. $\square$

Problem: Oppgave 2.6.4

I vektorrommet $\mathbb{R}^2$ lar vi $\mathcal{B} = (u_1, u_2)$ være basisen gitt ved $u_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix}$, $\begin{pmatrix} -2 \\ 2 \end{pmatrix}$ og $\mathcal{C} = (e_1, e_2)$ være standardbasen. Finn basisskiftematisene $[id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$ og $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$

Løsning. Vi begynner med å finne

$$[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = ([e_1]_{\mathcal{C}} \quad [e_2]_{\mathcal{C}})$$

$$[e_1]_{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix},$$

$$\alpha u_1 + \beta u_2 = e_1$$

$$\alpha \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix} + \beta \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix}$$

$$\alpha - 2\beta = 1$$

$$2(\alpha + \beta) = 0$$

$$3\alpha = 1 \Rightarrow \alpha = \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \beta = -\frac{1}{3}$$

så

$$[e_1]_{\mathcal{C}} = \frac{1}{3} \begin{pmatrix} 2 \\ -2 \end{pmatrix}$$

Deretter

$$[e_2]_{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} \gamma \\ \delta \end{pmatrix},$$

$$\gamma u_1 + \delta u_2 = e_2$$

$$\gamma \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix} + \delta \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$$\gamma - 2\delta = 0$$

$$2(\gamma + \delta) = 1$$

$$3\gamma = 1 \Rightarrow \gamma = \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \delta = \frac{1}{6}$$

så

$$[e_2]_{\mathcal{C}} = \frac{1}{6} \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Med dette har vi at

$$[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = \frac{1}{6} \begin{pmatrix} 2 & 2 \\ -2 & 1 \end{pmatrix}$$

For å finne

$$[id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$$

må vi bare finne inversen til matrisen over siden

$$[id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = I_n$$

$$\begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 2 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{1}{3} & \frac{1}{3} \\ -\frac{1}{3} & \frac{1}{6} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$
$$\therefore [id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 2 \end{pmatrix}$$

□

Problem: Oppgave 2.6.5

På vektorrommet $\mathcal{P}_2$ lar vi $\mathcal{B} = (p_0, p_1, p_2)$ være den kanoniske basisen og $\mathcal{C} = (q_0, q_1, q_2)$ være Newton-basisen over punktene $t_0 = 0, t_1 = 1, t_2 = 2$. Finn basisskiftematrixene $[id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$ og $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$.

Løsning. La $\mathcal{P}_2$ være rommet av alle polynomer med reelle koeffisienter av grad ≤ 2 .

La $\mathcal{B} = (p_0, p_1, p_2)$ være den kanoniske basisen, der $p_0(x) = 1, p_1(x) = x, p_2(x) = x^2$. Newton-basisen $\mathcal{C} = (q_0, q_1, q_2)$ over punktene $t_0 = 0, t_1 = 1, t_2 = 2$ er definert som $q_0(x) = 1, q_1(x) = x - t_0 = x$, og $q_2(x) = (x - t_0)(x - t_1) = x(x - 1) = x^2 - x$.

Vi ønsker å finne basisskiftematrixene.

Vi begynner med $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$. Per definisjon er kolonnene i $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$ koordinatvektorene til basisvektorene i $\mathcal{B}$ uttrykt i basis $\mathcal{C}$.

$$[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = ([p_0]_{\mathcal{C}} \quad [p_1]_{\mathcal{C}} \quad [p_2]_{\mathcal{C}})$$

Vi finner koordinatvektorene:

- For $p_0(x) = 1$: $1 = \alpha_0 q_0(x) + \alpha_1 q_1(x) + \alpha_2 q_2(x) = \alpha_0(1) + \alpha_1(x) + \alpha_2(x^2 - x)$. Ved å sammenligne koeffisienter får vi $\alpha_0 = 1, \alpha_1 = 0, \alpha_2 = 0$. Dermed er

$$[p_0]_{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

- For $p_1(x) = x$: $x = \beta_0 q_0(x) + \beta_1 q_1(x) + \beta_2 q_2(x) = \beta_0(1) + \beta_1(x) + \beta_2(x^2 - x)$. Ved å sammenligne koeffisienter får vi $\beta_0 = 0, \beta_1 - \beta_2 = 1, \beta_2 = 0$. Dette gir $\beta_0 = 0, \beta_1 = 1, \beta_2 = 0$. Dermed er

$$[p_1]_{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$$

- For $p_2(x) = x^2$: $x^2 = \gamma_0 q_0(x) + \gamma_1 q_1(x) + \gamma_2 q_2(x) = \gamma_0(1) + \gamma_1(x) + \gamma_2(x^2 - x)$. Ved å sammenligne koeffisienter får vi $\gamma_0 = 0, \gamma_1 - \gamma_2 = 0, \gamma_2 = 1$. Dette gir $\gamma_0 = 0, \gamma_1 = 1, \gamma_2 = 1$. Dermed er

$$[p_2]_{\mathcal{C}} = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Dette gir oss basisskiftematrixen

$$[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

For å finne $[id]_{\mathcal{B}}^{\mathcal{C}}$ kan vi ta inversen av $[id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}}$.

$$\begin{aligned} ([id]_{\mathcal{C}}^{\mathcal{B}})^{-1} &= \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}^{-1} \\ &= \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

